

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XCII. Cæterùm de die illo ac hora nemo scit, ne angeli quidem qui
in cœlo sunt, nec ipse Filius, nisi solus pater. Cauete, uigilate & orate:
nescitis enim quando tempus sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

fructu studij, ad eterne vite brauium aspiremus, quod in se credentibus preparauit Deus pater per filium suum unigenitum Iesum Christum, Dominum nostrum: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in eternum. Amen.

Ceterum de die illo ac hora nemo scit, ne angeli quidem qui in caelo sunt, nec ipse Filius, nisi solus pater. Cauete, uigilate & orate: nescitis enim quando tempus sit.

Perquam memorabilis & plena consolationis est Christi Iesu sententia, quam de eterno patris decreto & suae incarnationis mysterio apud Nicodemum pronunciauit: Non misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum; sed ut seruetur mundus per eum. Et hoc quidem ex multis argumentis patet, cum primis autem ex praesenti tractatione, qua omnia ea fideliter tradit, quae de nouissimo seculi conditione deus suo ad iudicium aduentu nobis cognita necessaria sunt. Et quia idem innatam nobis humani ingenij corruptionem perspectam habet, qua fit, ut vel nimia curiositate abrepti circa quaestiones inuiles occupemur, vel socordes & securi salutem nostram negligamus; in praesenti istis quoque uicijs mederi incipit, & postremo tractationem hanc exhortatione grauissima concludit, qua docet quid a nobis in hac causa uel omitti & caueri, uel fieri debeat.

Et primo quidem curiositati medetur: nec id immerito, esse enim hoc hominibus innatum, ut de futuris libenter inquirent, ea uero negligant, quae in praesenti ipsis facta opus sunt. Quae causa est, ut ad artes illicite conuersi diabolo sese illudendos & circumducendos propinent. Ita Saul cum Deum sibi iratum esse uideret, & a Philisteis uictus, premeretur, non de Deo placando cogitabat, sed quis rei euentus foret scire cupiens, Pythouissam consulabat, quae illi maioris desperationis et horribilis interitus causa fuit. Et hodie simili dementia exccecari complures, ex astris quid in quoquoque anno futurum sit exquirunt, & impudenti temeritate de bellis aut pace, de morbis hominum & pecorum, de telluris prouentu, imo etiam de religionis progressu, adeoque de singulorum regnorum mutationibus uaticinantur: immemores interim eorum quae de omnibus istis Deus in lege & prophetis promisit & minatus est, si uel praesentia ipsius obseruemus, uel eadem impie contemnamus. At tamen in hoc potissimum articulo, qui de mundi consummatione agit, hominum audacia & curiositas sese prodicit, quam Apostolorum temporibus cepisse ex ijs apparet, quae Paulus ad Thessalonicenses scripsit, quos monet, ne ijs credant, qui gloriosum Christi aduentum iam tum in foribus esse docebant. Et uideamus nostro seculo homines non uulgares nec indoctos, qui scriptis etiam & concionibus publicis hoc negotium nimis insolenter tractarunt. Nec dubium est hoc studij genere diabolus non uulgari- ter delectari, & pro sua astutia audaculis ista argumenta suggerere, ut superuacaneis & illicitis studijs intentos facilius circumueniat, & ipsorum simul opera alios quoque in errorem abducatur. Reus ergo Christus iam humani ingenij temeritatem coercet, & ne nostrae curiositati frenam laxemus, spem omnem nobis negat, dicens: Ceterum de die illa ac hora nemo scit, ne angeli quidem, qui in caelo sunt, nec ipse Filius, nisi solus pater. At dum se quoque communi huic ignorantiae subiicit, nihil sua diuinitati & omniscientiae derogat, sed pro hominis assumpti conditione loquitur. Scimus enim in Christo duas naturas agnosci debere: Diuinam nimirum, qua patri coaeternus & consubstantialis est: & Humanam, quam praesentio tempore ex Maria uirgine assumpsit. Quoad diuinam uero nihil illum latere potest, & iuxta hanc hominum cogitationes quoque, non semel arguit, ut Euangelica historia testatur. Quoad humanam uero, quae nostris peccatis expiandis seruire debuit, ijs quoque infirmitatibus subiaceret, quae ex peccato in nobis oborta sunt. Iuxta hanc ergo sitit & esurit, pauper & egenus non habet quo caput reclinet, fatigatur, dololet et contristatur ad mortem, lacrymas fundit, et multa ignorat: qui iuxta diuinitatem creaturas omnes pascit, omnibus imperat, & extra omnem infirmitatem atque corruptionem positus nihil etiam ignorat. Huc facit, quod Lucas puerum Iesum ut atate etiam sapientiam profecisse scribit, qui tamen quoad diuinitatem ipsa est Sapientia. Et probe obseruanda est ista naturarum distinctio, quae per Idiomatum communicationem multis scripturae lo-

Argumentum
& usus praesentis loci.
Ioan. 3.

Curiosam non
uisum dicit
inquisitionem
prohibet.
1. Sam. 28.

Leuit. 26.
Deut. 28.

2. Thess. 2.

Quomodo
Iesus atem noui
simi ignorare
dicatur.
Ioan. 2.
Math. 9. & c.
Ioan. 19.
Ioan. 11.
Ioan. 8. 26.
Luc. 19.
Luc. 22.

eos recte intelligere docet, quos si iuxta litteram accipias & perinaciter vigeas, veteres horum
cabis, & vel diuinitatem Christi vel humanitatem ipsius in dubium adduces. Et hodie in re
mentaria & ascensionis Christi articulo hoc multis imponit, quod inter Christi naturas non vult
stinguunt, nosq; Dei omnipotentiam negare clamant, dum vtriusq; naturae veritatem asserunt
illud Augustini, dicens: Cauendum est, ne ita diuinitatem astruamus hominis, vt veritatem
poris auferamus. Sed de his pluribus alibi commodius dicitur. Quoad vero huius loci tractatum
Christus aduentus sui diem & horam, non ab angelis modo, verumetiam a seipso (quatenus
est) ignorari dicit, ne ipsi eam ignorantiam molestius feramus, quae nobis cum angelis & Chri-
pate nostro communis est. Nec enim indigna modo sed deestabilis quoq; foret audacia, si quis
quam angeli, imò plus quam Christus ipse sapere velit, qui nobis à patre sapientia factus est. Car-
rò tempus hoc ita celatum voluerit Deus, postea dicitur. Nunc nobis ex hoc loco generalis doctrina
petenda est, nullis alijs medijs ea inquiri debere, imò ne ab angelis quidem discenda esse, quae De-
verbo non sunt expressa. Nec enim angelos nobis doctores dedit Deus, sed verbi sui ministerio
stuit, verbumq; scripturis complexus est, quas diuinitus inspiratas esse Apostolus ait, & vnde
doctrinam, ad reuerentiam, ad correctionem, ad instructionem que est in iustitia, vt inquit, sit De-
bomo, ad omne opus bonum apparatus. Quod autem de angelis dicimus, hoc ipsum de sapientibus
spiribus intelligi debere ex epulonis & Lazari historia patet. Illi enim roganti, vt aliqui ex
functis ad fratres ipsius monitor mitteretur, respondet Abraham: Habent Noem & prophetas,
diant illos. Et sanè quid opus est extra scripturas ea quaerere quae ad salutem nostram faciunt, quod
Paulus ne angelo quidem credendum esse docet, qui aliud Euangelium praedicauerit? Quam
potius hanc hominis sapientiam esse summam, vt Dei verbo se suosq; affectus subiiciat, & in regni
audaciam intra huius cancellos concludat.

1. Cor. 1.
Non inquirenda
alibi, quae
Dei uerbo non
docentur.
1. Tim. 3.

Galat. 1.
Luc. 16.

Securitatem
& socordiam
prohibet.

1. Caute.

Luc. 21.

Luc. 17.
Matth. 24.
1. Thess. 5.
1. Tim. 3. 4.
2. Pet. 3.

Ebrietas & auaritia
cor grauant.

Isa. 5.
Prouer. 20. 23.

Ceterum ad Christi uerba redeamus, qui alteri adhuc uitio occurrit, quo in contrarium peccatur:
peccatur: Socordiae nimirum & securitati, quae homines sine ipsius salutis negligentibus & admo-
num contempores reddit. Exhortatione uero uitur, breui quidem, sed admodum graui & rati-
menti, quae tribus uerbis comprehendit, quaecumq; homini in hac causa factu sunt necessaria. Primum
est: Cauete: Quod ad omnia potest referri, quae euentura praedixit, vt sensus sit: Audistis quanta
na periculi futura sit nouissimorum temporum conditio: Cauete ergo ne socordes & securi
luis vestrae iacturam faciatis. Magis tamen discretè apud Lucam agit, ubi docet à quibus
potissimum cauere debeant. Cauete (inquit) uobis, ne quando grauentur corda uestra ebrietate
crapula, et curis huius uitae, subitusq; uobis ingruat dies ille. Ab illis ergo cauere iubet, quae tunc
regnatura sciebat. Alibi enim nouissimi seculi mores Noe & Loti temporibus confert, & Ab-
stoli similiter homines illius aetatis non securos modo, verumetiam ad uoluptates omnis generis
insatiabile descendendi studium proclues fore scribunt. Cum uero ab illis cauere iubet Dominus,
tis docet, peccata communi exemplo & peccantium auctoritate non excusari: imò eò magis
studio illis uersari debere, quòd latius sese extendunt, ne & culpa & poena socij reddantur.

Est autem obseruatione dignissima Christi locutio, Ne quando grauentur corda uestra ebrietate
& c. Hac enim consultò uti uidetur, ut ijs respondeat, qui ex gula & auaritia studio multum
culum animae oboriri arbitrantur, cum haec circa fortunas modo occupetur, illa uero ad saluam
perineat. At Christus his corda grauari dicit, ut ad caelestia & ea quae aeterna salutis sunt, respiciere
non possint. Nec id sine ratione dici, mox patebit, si quid ista parant consideremus. Nam quòd
ebrietatem & gulae studium, constat uino immodicè hausto rationem hebetari & uisum illius
guit, quae potissima est anima facultas. Quia enim affectibus frenata laxat, sic ut ebrijs nec de
obseruent (vt Isaías ait) nec admonitiones ullas admittant, sed in mores plus quam quàm belluorum
dantur. Ludicra siquidem res est uinum (vt Solomon inquit) & cum uoluptate ebrietas: quoniam
hoc errat, nunquam sapit. Et rursus: Apud quem est uinum? apud quem est dolor? apud quem
riones? apud quem murmur? apud quem vulnera sine causa? apud quem rubedo oculorum? Apud
eos nimirum, qui uinum sectantur: apud eos qui inquirunt ubi miscatur. Unde mox inferat illud
lomon: Noli contemplari uinum cum rubet, & cum phiala colorem suum reddidit, sicut ager
Postremum enim eius uelut serpens mordet, & uelut aspis pungit. Tunc oculi tui sicut abas

erit. & peccatus tuum peruersa cogitabit. Erisq; ac si dormias in medio mari, aut in summitate mali iaceas. Percusserunt me (dices) & non dolui: verberarunt me, sed non sensi. &c. Hac (inquam) sapientissimus mortalium Solomon pronunciat, & verè ista pronunciar, ex Noë & Loti exemplis constat, qui cum fide et religione insignes essent, ebrietate superati sibi ipsi ignominiam perpetuam conflagnerunt. At quid exemplis veteribus opus est, quando quotidie videmus ebriosos furentum instar & mente captorum omnia cæco libidinis affectu agere, nec quicquam pensi habere? Et si enim opes suas minuimus, rem domesticam periclitari, corporis vires deficere, morbos quotidie novos sibi obrepere, famam ob multa indecore dicta & facta laborare, se deniq; sibi ipsi & suis, imò communi patrie, maximorum malorum auctores esse videant & sentiant: pergunt tamen, nec ullis vel exemplis vel admonitionibus se ad frugem meliorem adduci patiuntur. Cum ergo & animum auferat homini ebrietas (quod olim propheta dixit) & non vulgariū scelerum causa sit, multis deniq; mortis repentina offerat, qua absq; peccatorum deprecatione, & diuini nominis inuocatione subitò tolluntur: quis obsecro illam in corpore modo herere dixerit, nec vllum ex ea animabus salutis periculum imminere? Eadem verò est etiam auaritiæ ratio, & curarum huius seculi, quæ similiter corda aggrauant et salutem animarum officiunt. Primum enim à fide abstrahunt, quæ in vnum Deum collocari debet: quo nomine Paulus idololatriam vocauit. Deinde Dei cultum impediunt, quando impossibile est, vt duobus Dominis simul seruiamus, Christo dicente: Non potestis Deo seruire et Mammonæ. Et sanè quàm securos & segnes reddat in ijs quæ ad Dei gloriam faciunt, mox experiuntur, qui illis vel minimum indulgere incipiunt. Taceo nunc tentationum laqueos, quibus eos irretiri Apostolus scribit, qui direscere cupiunt. Nec exempla desunt, quibus docemur, publicè simul & priuatiu omnia turbari, vt primùm auaritiæ & opum amor insanus imperium obinent. Hæc etenim pestis leges bonas euerit, iura habet venalia, proditoribus viam sternit, sacra omnia corrumpit, fraudes & imposturas inuenit, virginum & matronarum pudicitiam expugnat, & hominū mentes ita fascinat, vt nec honesti amor, nec scelerū pudor, nec periculi metus, nec salutis propriæ imatæ cupiditas illos in officio continere possit. Merito igitur Christus nos admonet, vt ab istis duobus vitijs, siue monstris potius et chimeris crudelissimis, caueamus: et nostrū fuerit admonitione ista semper memori mēte versare, nec quid carnis libido insatiabilis suadeat considerare, sed quid salutis nostræ ratio exigat. Quoad viciū enim paucis contenta est natura nostra, & melius valent qui temperanter viuunt, quā qui vino & delicijs addicti in edendo & bibendo modum excedunt. Opibus item ingentibus minimè opus est, quia delictijs addicti in edendo & bibendo modum excedunt. Opibus item ingentibus minimè opus est, quia vt nihil in mundum intulimus, ita nihil etiam efferemus, nec alius opum usus est, quā vt victui & amicitij seruiant, quæ duo non ita magni sunt pretij, si continentie limites non excedas. Ad æternam verò salutem adeo nihil conferunt diuitiæ, vt ne presentem hanc vitam in illarum abundantia consistere Christus doceat, & res ipsa testetur. Quis enim vel fratris sui charissimi vel sui ipsius iam morituri vitam redimere & prolongare potest? Vel quid dabit homo pro redemptione animæ suæ, si semel illius tacturam fecerit? Caueamus ergo nobis o fratres, & ad thesauros illos æternos aspiremus, quos in cælis nobis Christus suæ mortis merito acquisiuit, quos nec erugo perdere, nec tinea arrodere, nec fures nobis eripere possunt, &c. Vide Matth. 6.

Gen. 9. & 19.
Hof. 4.
Ephes. 5.
Colos. 3.
Matth. 6.
1. Tim. 6.
1. Tim. 6.
1. Tim. 6.
Luc. 12.
Psalm. 49.
Matth. 16.
1. Pet. 5.
1. Tim. 4.

Secundò nos vigilare iubet Dominus. Nec enim satis est semel cauisse diaboli insidias, sed quia & ille nunquam non instar leonis rugientis obambulat, & semel atq; iterum sopita carnis illecebra lenissima quaque occasione denno nobis obrepunt, nunquam non in statione esse & perpetuò in excubijs stare oportet. Non autem de corporis vigilia Christus loquitur. Nam omni tempore nos vigilare iubet (vt Lucas annotauit) quod si ad corpus referas, factu impossibile est, nec plus rationis habebit, quàm si quis cibo etiam & potu in vniuersum abstinere iubeatur. Deinde corporalem exercitacionem in salutis causa nihil prodesse, Paulus docet. Nihil ergo hinc de supersticiosorum hominum vigilijs aut Monachorum matutinis precipit, sed quia vita nostra instar militiae est, ad militares excubias alludit, & animas hoc præcepto instruit, quæ etiam ipse suam habent vigiliam & somnum. Vt enim somnus ex vaporibus in caput subuectis & inde in membra reliqua diffusus enatus, corporis sensus omnes ligat & illorum usum nobis auferit, quo nomine mortis imago à nonnullis, ab Homero autem non inficè mortis frater dicitur: Ita si cogitationes male & quæ per has inflammantur carnis cupiditates, in nobis primatum vel imperium obtrineant, mox securitate denicti, dormientium in-

6. Tit. 3.

3. Orate.

Can. 1.
Psalm. 56.

Genes. 41.
Deut. 10.
Rom. 14.

Dies nouissimus nescitur.

2. Pet. 3.

1. Cor. 13.
1. Reg. 2.

star, nec ea videmus quae obseruati sunt necessaria, nec etiam Deum monentem audimus, qui vult
re officio fungimur, cui nos Dominus destinavit, adeoque (quod Paulus de vidua in delictis vocat
dixit) viuentis mortui sumus. Hunc ergo soporem & vternum nos spiritus alacritate excitat
cet, vt nostrae vocationis memores nosmetipsos perpetuo ad opus excitemus, vt inquam nos impet
tos Dominus inueniat. At quid hic factu opus sit, ipse Christus in sequentibus exponit: quare in p
fenti pauca haec sufficiant.

At quia vires & facultates in nobis sunt nulle, et frustra etiam vigilabimus, nisi Dominus nos
stodiat, tertio loco de precibus nos admonet, in quibus similiter nos frequentes & assiduas esse oportet.
Quid verò potissimum peti debeat orando, similiter apud Lucam exprimit: Nimirum vt licet alio
effugere ista omnia quae futura sunt, & stare ante filium hominis. Duo igitur praescribit: Primum vt
pericula subterfugere liceat. At quia id non alia ratione fieri potest, quam per penitentiam & serm
ad Deum conuersionem, vt hanc ille in nobis exciter, assidue rogandus erit. Sic sponsa in Cantica da
mar: Trabe me posside. Et Dauid cor nouum & spiritum principalem à Domino petebat, cuius ca
xilium possit carnis & peccatorum illecebris resistere. Alterum est, vt stare possimus ante filium hominis.
Bisariam hoc dicitur in scripturis. Stare enim dicuntur coram heris & regibus suis serui, dum illi
ministrant & seruiunt. Sic Ioseph coram Pharaone, et Leuita coram Domino stare dicuntur. Dum
stant coram iudice, qui ad tribunalia sistuntur, vt digna factis ipsorum sententia audiant. Ita uocant
nes coram tribunali Iesu Christi sistendos esse, dicit Apostolus. Vterq; sensus huic loco conuenit, vt vterq;
precibus assiduis flagitari debet, vt & in hac vita fideliter Christo seruire, & olim in die iudicij
conficta coram illo comparere possimus. Nec frustra de his nos admoneri patet, si cogitemus, quam
multa vndiq; insistent, quae nos ab officio abstrahunt, & propria salutis negligentes reddunt.

Vt verò magis urgeat Christus, causam ad omnia quae mouit ex aequo pertinentem subiicit.
Nescitis enim quando tempus sit. Et apud Lucam: Ne subitus vobis inerat dies illi, in quo
queus enim superueniet omnibus qui sedent super faciem totius terra. Petrus autem Apostolus
ipsum alio simili exprimens ait: Veniet Dies Domini sicut fur in nocte, &c. Iste verò iudicij
perstringit, cur huius diei aduentum latere Deus voluerit: Nimirum, ne vlla nobis esset
ocasio, sed ipsa necessitas nos in statione perpetua retineret, vt in sequenti Sermone plura
In presenti verò cogitemus, eandem esse mortis rationem, quae nouissimi aduentus Christi est. Dicit
illa in scripturis via vniuersae terra, & communis moriendi lex omnibus imposta est, quae non
quam subterfugere potuit. At hora mortis nihil incertius esse, quotidiana exempla probant. Et no
gno nostro bono rem ita Deus instituit, ne vel inuiti pauore excruciamur, si mortis tempus
cognitum esset, vel securi aut socordes penitentiam in futurum tempus rejiciamus, quae nobis
tuo opus est. Verisimè enim ab Ecclesiastico dictum est: Recordare finis tui, & non peccabis. Quae
illud Augustini consentit: Nihil sic reuocat homines à peccatis, quemadmodum immemorem
cogitatio. Qui in hac frequenter versantur, & in Christi meritum simul respiciunt, si aliquando
cere possunt, quod Ambrosium iam moriturum amicis stentibus dixisse, Possidemus in vita
sini scribit: Non sic vixi, vt me pudeat inter vos viuere, sed nec mori timere, quia bonam vitam
habemus. Sunt haec hodie crebro cogitanda, quando praeter communia haec, multa vndiq; pericula
stant, quae nos excitare debent. Horum ergo memores caueamus nobis à turba & huius viciis
Vigilemus autem assidue, & suspecta habeamus quaecumq; nobis mundus aut caro dicitur confusa. Co
mus item assidue, vt & fidem illibatam Deo seruare possimus, & olim in magno illo die, in Chri
Iesu conspectu consistere: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A CXIII.

Sicut homo qui peregre agit relicta domo sua, de dicitur seruis suis potestatem, & cuius opus suum, et ianitori mandauit ut uigilaret. Vigilate igitur (nescitis enim quando dominus domus ueniet, sero, an medio noctis, an in gallicantu, an mane) ne cum uenerit reperet, inueniat uos dormientes. Quae autem uobis dico, omnibus dico. Vigilate.